

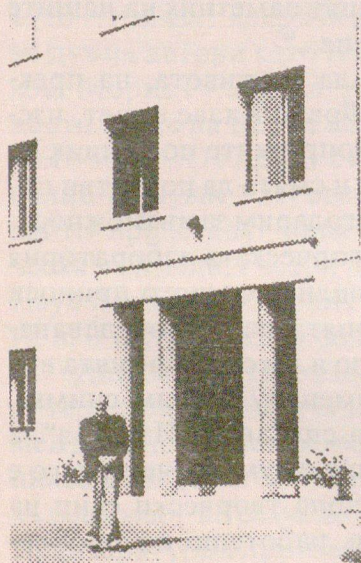


УЧЕН С ПРИНОС ЗА ПРОУЧВАНЕ ИСТОРИЯТА НА КНИГОИЗДАВАНЕТО ВЪВ ФЛАНДРИЯ

Лъчезар Георгиев

Д-р Франс Клаас е роден на 5 юни 1928 г. във Вебеком край гр. Дийст. Средно образование завършва в гръцко-латинско училище. През 1945 г. постъпва в Общността на Исус, а три години по-късно става кандидат на класическите филологии. Занимава се с преподавателска дейност. През 60-те години защитава лицензиат по теология и докторат по германистика в Льовенския университет. От 1968 г. работи предимно в издаването на справочна литература с научен характер. От 1975 г. е главен редактор на сп. „Източен Брабант“, участва в редколегиите на научни издания.

Преподаватели от литературно-историческия факултет на университета в Льовен



*Д-р Франс Клаас пред
Йезуитския дом в
предградието
Хеверлее на
белгийския град
Льовен.*

ни насочват непременно да посетим д-р Франс Клаас, дългогодишен специалист по история на издателската дейност в нидерландскоезична Белгия. През един слънчев августовски ден на 1996 г. се отправяме към неколкостаяна сграда със странични крила, разположена в живописна местност сред зеленина и красиви къщи в изтънчен стил. Това е предградието Хеверлее на университетския Льовен. Тук е Йезуитският дом, който се обитава от стотина студенти на университета и от духовни лица, занимаващи се предимно с научноизследователска дейност в областта на религиозните и хуманитарните науки. Усмивнат и приветлив мъж към седемдесетте ни въвежда в кабинета си, обзаведен с бюро, компютър и принтер, библиотека и картотека, външен телефон. Зад завесата е леглото на д-р Клаас. Тук той живее и работи от доста години, посветени на усърдни проучвания в сферата на издателското и печатарското дело във Фландрия.

През 1968 г. льовенският учен става член на Кралската южнонидерландска общност за език, литература и история. Същата година защитава дисертацията си „Източниците за три речника от издателството на Плантейн“, която бива отличена с годишната награда за езикознание за 1970 г. и с четиригодишната награда на Кралската фламандска академия за език и литература година по-късно. През същата 1970 г. дисертацията е издадена от Белгийския универ-

ситетски център за нидерландистика, от издателство „Михилс“ в гр. Тонгерен. Значимият труд е изследване върху три речника на видния европейски издател на 16-ти век — от 1562, 1573 и 1574 г.

Тези подробности д-р Клаас допълва в непринудения ни разговор, като показва оригинални издания на речници от печатнищанско издателство „Плантейн“. Според него холандско-латинският речник от 1573 г. „Де Тезаурус ван Плантейн“ (De Thesaurus van Plantain) нидерландският език е поставен на първо място, което говори за стремежа на издателя да защити нидерландската книжнина, да ѝ отреди подобаващо място и да се стреми към нейното утвърждаване.

За свои постижения д-р Клаас счита преиздаването през 1972 г. на „Хет тетраглтон“ (Четириезичен речник) от 1562 г., също дело на издателя-печатар Кристоф Плантейн, както и преиздаването на двутомния речник на Версхюрен във впечатляващи обеми над хиляда страници за всеки том (1979 и 1991 г.). Сред научните му интереси е библиографията на всички нидерландскоезични речници до 1600 г. Идеята за книгата е реализирана от холандското издателство „Ниукоп“ през 1974 г. Според д-р Клаас най-старият речник от 1474 г. излиза във времето, когато нидерландският не е признат все още за официален език и се смята за част от немския.

През следващите години заедно с друг учен — Петер Бокема, той започва да работи върху пълна библиография на речниците, в които нидерландският е заедно с други езици или самостоятелно. Книгата излиза през 1995 г. в 377 страници от немското издателство „Нимайер“ в университетския град Тюбинген, в библиотека „Лексикография“.

Взискателният учен не спира дотук. Работи над историята на печатарското дело в Льовен, където още през 1425 г. се открива

католически университет, станал впоследствие значимо духовно средище. Заедно с това градът се превръща в един от големите издателски и печатарски центрове на Фландрия още от 16-ти век. Принос на д-р Клаас е изследването „Льовенската печатарска фамилия „Де Зангере 16-18 век“, публикувана в бюлетина на антверпенските библиографи „Гулден пасер“ от 1992 г.

В момента д-р Клаас, след като се е възстановил от боледуване, продължава да работи. В помощ му е огромната библиографска картотека, която заема част от кабинета, помагат му също и уникалните ръкописи, старопечатните книги, част от които успяваме да разгледаме.

„За моите проучвания се налагаше да пътувам много — до големите австрийски, немски и холандски архиви и библиотеки, а също и из цяла Фландрия — споделя не без отсянка на гордост изследователят. — Това е и време, и средства, които трябва да дадеш от себе си, но важното е, че се събира — зрънце по зрънце, за да стане накрая нещо значимо, което, слава Богу, ни надживява и остава най-достойният паметник на нашите дългогодишни усилия...“

Прозрял смисъла на живота, на преклонна възраст д-р Франс Клаас е зает, изследва записките и поправките по речник на Килиян от 16-ти век и смята да подготви нова книга. Ние му благодарим за възможността да надникнем в творческата лаборатория на този виден специалист с много приноси за проучване историята на книгоиздаването, печатарското дело и лексикографията във Фландрия, и за спомен му правим снимка. Оставяме и брой на списание „Издател“, а д-р Клаас ни изпраща с думите, че за него е удоволствие да срещне творчески екип на българско списание, работещо по проблемите на издателската дейност, което много рядко може да се види.